

Tekstivastine: Kohti uutta kautta -podcast jakso 2. Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelman EAKR-sisällöt

(Tiina Huotari:)

Tervetuloa tähän Kohti uutta kautta -podcastin toiseen jaksoon. Minä olen ohjelmajohtaja Tiina Huotari Uudenmaan liitosta.

Nyt meillä on tarkastelussa Uudistuva ja osaava Suomi EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman ohjelmasisällöt. Eli puhutaan siitä, millaisia toimia sieltä ohjelmasta tullaan rahoittamaan. Täällä on minun kanssa keskustelemassa Hämeen ELY-keskuksesta rahoituspäällikkö Valtteri Karhu ja Uudenmaan liiton erityisasiantuntija Antti Taronen. Tervetuloa!

(Valtteri Karhu:) Terve Tiina!

(Antti Taronen:) Tervepä terve!

(Tiina Huotari:)

No Valtteri. Mitä ajatuksia sinulla uudesta ohjelmasta?

(Valtteri Karhu:)

Mielenkiinnolla odotetaan ohjelmakauden käynnistymistä ja että päästään itse sisältöihin kiinni. Ohjelma on ELY:jen näkökulmasta laajempi kuin edellinen ja aikaisempaa konkreettisemmat panostukset vähähiiliseen talouteen ja ilmastonmuutokseen tuottavat uutta väriä ohjelmatyön.

(Tiina Huotari:)

Entä Antti? Miten uusi ohjelma sopii Etelä-Suomen liitoille?

(Antti Taronen:)

Rahaa olisi tietysti toivottu, haluttu enemmänkin kuin saatiin, mutta hyvillä mielin uutta ohjelmaa lähetään tietenkin tekemään. Ohjelma on mahdollistava ja laaja, mikä tarkoittaa käytännössä sitä, että hakukohtaisesti tehdään sitten rajauksia alueilla.

(Tiina Huotari:)

No Antti, kerro meille se isoin uudistus, mikä ohjelmaan on nyt tulossa.

(Antti Taronen:)

Se on tietysti se, että mukaan tulee kolmas kokonaan uusi rahasto. Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto JTF.

(Tiina Huotari:)

Eli tuttujen Euroopan aluekehitysrahaston EAKR:n ja Euroopan sosiaalirahaston ESR:n rinnalle tulee uusi JTF. Just Transition Fund.

(Antti Taronen:)

Kyllä. Uudistuva ja osaava Suomi on kolmirahastoinen ohjelma.

(Tiina Huotari:)

Käydäänpä vielä kertaalleen läpi tämä viranomaisten työnjako tässä ohjelmassa.

(Antti Taronen:)

Eli maakuntien liitot voivat rahoittaa EAKR- ja JTF-hankkeita. Liiton rahoittamat hankkeet ovat aina laajempia aluekehittämishankkeita. Eivät koskaan yksittäisen yrityksen liiketoiminnan kehittämishankkeita.

(Valtteri Karhu:)

Ja ELY:t puolestaan rahoittaa TAK:n JTF-rahoitteiset yritystuet. Sekä työllisyyden osaamisen ja osallisuuden kehittämishankkeet, joita niin ikään voidaan rahoittaa sekä ESR+ että JTF-rahastoista.

(Tiina Huotari:)

Käynnistysaikataulu? Se on varmasti kaikista kiinnostavin asia. Mitä siitä voidaan sanoa tässä vaiheessa?

(Antti Taronen:)

Ohjelma laitetaan käyntiin marraskuun aikana. Varsinaisesti hankehakuihin päästään vuodenvaihteen jälkeen. JTF:n osalta valmistelu tulee vähän perässä ja sen toimeenpano käynnistyy vasta ensi vuonna.

(Tiina Huotari:)

Tämän vuoksi tässä podcastissa keskitytään nyt aluksi näihin tuttuihin EAKR- ja ESR-rahastoihin.

Aloitetaan EAKR:llä eli puhutaan aluksi Euroopan aluekehitysrahastosta. 44 % rahoituksesta eli arviolta 820 miljoonaa EU-osuutta kohdistuu siihen.

(Antti Taronen:)

Kyllä. Se on euromääräisesti suurin näistä kolmesta ohjelman rahastoista. Varmaankin maakuntien tärkein työkalu aluekehittämiseen.

(Tiina Huotari:)

No, entä se ohjelmarakenne? Siellä on päätyvältä kaudelta tuttuun tapaan toimintalinjat ja niiden alla erityistavoitteet.

(Antti Taronen:)

Just näin. EAKR:lla siellä on kolme toimintalinjaa, mutta niistä vain ensimmäiset kaksi on Etelä- ja Länsi-Suomen käytössä.

(Tiina Huotari:)

Hyvä täsmennys. Keskitytään me siis noihin toimintalinjoihin yksi ja kaksi. Suurin osa EAKR-rahoituksesta kohdistuu Innovatiivisen Suomen toimintalinjaan.

(Antti Taronen:)

Joo. TKI-toiminta ja PK-yritysten tukeminen ovat edelleen EAKR:n keskeistä sisältöä. Euromääräisesti suurin on Innovatiivisen Suomen toimintalinja. Siellä on myös digitalisaatiolle oma erityistavoitteensa, vaikkakin osuus on pienempi kuin TKI- ja PK-yritystoiminta.

(Valtteri Karhu:)

Yritystuille on toimintalinjassa oma erityistavoitteensa Pk-yritysten kasvun ja kilpailukyvyn parantaminen. Mutta yritystukia voidaan tämän lisäksi rahoittaa muistakin ohjelman EAKR:n erityistavoitteista. Samoin kuin myös maakuntien rahoittamia kehittämishankkeita.

(Tiina Huotari:)

Älykästä erikoistumista ei voida ohittaa, kun puhutaan aluekehittämisrahoituksesta. Alueiden älykkään erikoistumisen strategiat ovat tärkeässä roolissa kaikessa EAKR-rahoituksessa, mutta etenkin tässä Innovatiivisen Suomen toimintalinjassa.

(Antti Taronen:)

Itse asiassa maakuntien älykkään erikoistumisen painopisteiden merkitys vain korostuu entisestään. Esimerkiksi TKI-toiminnan erityistavoitteessa hankkeita voidaan rahoittaa vain, jos ne linkittyvät maakunnan älykkään erikoistumisen teemoihin.

(Valtteri Karhu:)

Ja tämä sama koskee myös yritystukihankkeita. TKI-toiminnan erityistavoitteessa se on velvoittavaa, mutta myös muissa kohdin älykkään erikoistumisen painotuksen käyttäminen on mahdollista.

(Tiina Huotari:)

Ja pienempi siivu, 30 %, koko EAKR-rahoituksesta kohdistuu Hiilineutraalin Suomen sisältöihin.

(Antti Taronen:)

Niiden kehittämisen kohteena ovat esimerkiksi energiatehokkuus ja kasvihuonepäästöjen vähentäminen ja kiertotalouteen siirtyminen. Ilmastonmuutokseen sopeutumisen erityistavoite on mukana pienemmällä osuudella. Liittojen näkökulmasta nämä kaikki tekemiset kytkeytyä TKI-työhön ja elinvoimaan.

(Valtteri Karhu:)

Etelä-Suomen osalta toimenpiteiden laajuuteen tässä tavoitteessa vaikuttaa kyllä rahan määrä. Kuten aikaisemminkin todettiin, yrityskohtaisia toimia rahoitetaan ohjelmasta EAKR-toimintalinjoista. Laajempia kuntia ja julkisia hankkeita valtakunnallisina toimina. Muu sisältö ELY:jen näkökulmista tarkentuu vielä ohjelman käynnistymisen edetessä.

(Tiina Huotari:)

No katsotaan näitä ilmastotavoitteita vähän tarkemmin. Nehän on siellä nyt läpileikkaavana tavoitteena.

(Antti Taronen:)

Ilmastotoimiin kohdistetaan vähintään 35 % EAKR-rahoituksesta. Tämä tavoitetaso on kunnianhimoisempi kuin päättyvällä kaudella.

(Valtteri Karhu:)

Ja toimia toteutuu sekä tämän oman Hiilineutraali Suomi -toimintaelimen kautta että myös TKI- ja digitalisaatio- ja PK-yrityksiin liittyvän kehittämisen kautta.

(Tiina Huotari:)

Siellä on muutakin läpileikkaavaa tematiikkaa mukana.

(Valtteri Karhu:)

Esimerkiksi verkostojen edistäminen alueellisesti ja kansallisesti ja kansainvälisesti korostuu hyvin monissa erityistavoitteissa.

(Tiina Huotari:)

Tutkimus-, kehittämis- ja pilotointiympäristöjen kehittäminen näkyy siellä myös useammassakin kohtaa.

(Antti Taronen:)

Ja esille voisi nostaa myös kestävät ja innovatiiviset julkiset hankinnat. Niiden kehittäminen ja hyödyntäminen. Se toistuu useiden erityistavoitteiden sisällä.

(Valtteri Karhu:)

Digitalisaatio on vahvasti mukana sekä EAKR:ssa että ESR-rahoituksessa. Samoin ESR:stä jo tuttu luova osaaminen on uusina sisältöinä mukana myös EAKR-erityistavoitteissa.

(Tiina Huotari:)

Valtteri. Yrityshankkeet rahoitetaan yritystukilain nojalla ELY-keskuksista. Kerro siitä vielä vähän lisää.

(Valtteri Karhu:)

Yritysrahoituksen painopisteenä on Uudistuva ja osaava Suomi -ohjelmassa PK-yritysten kasvuun ja kilpailukykyyn liittyvät toimenpiteet. Uudistuminen, TKI-painotusten kasvattaminen ja kansainvälistyminen. Isona tavoitteena koko ohjelmassa on sekä BKT:n kasvu että työllisyysasteen nosto. Ja nämä asiat tapahtuvat Suomessa pitkälti pk-yrityksissä.

(Tiina Huotari:)

No myös yritysten rahoittamisessa painottuu hiilineutraalisuus.

(Valtteri Karhu:)

Kyllä. Ohjelmassa esimerkiksi yritysten energia- ja materiaalitehokkuutta, kiertotaloutta eli samat ohjelmasisällöt toteutuu yritysrahoituksen osalta EAKR:ssä kuin aluekehittämisessäkin. Aikaisempaa kriittisempi tarkastelu kohdistaa yritysrahoituksen eettiseen puoleen ja siinä toimenpiteiden ilmastovaikutus on keskeisessä osassa.

(Tiina Huotari:)

No se varmaan kannattaa mainita, että tätä ohjelmaa varten tullaan perustamaan yritystukien neuvontapiste ELY-keskukselle. Kerro Valtteri siitä vielä vähän lisää.

(Valtteri Karhu:)

ELY-keskukset on kehittämässä yritystukien myöntämisen prosessia yhtenäisemmäksi, jotta yritysten hakemusten käsittely olisi tasapuolista eri puolilla Suomea. Osana tätä kehittämistä tullaan avaamaan myös valtakunnallinen neuvontapuhelin, jossa alueen asiantuntijat opastavat tukien hakemisessa. ELY:jen yhteistä asiakaspalvelua ollaan parhaillaan käynnistämässä kokeilun kautta.

(Tiina Huotari:)

No vielä loppukiteytykset ohjelman EAKR-sisällöistä.

(Valtteri Karhu:)

Ohjelmasisältö on hyvin laaja, mutta sinällään päättyvätkin kaudelta tuttuja teemoja siellä on. Ohjelmasisältö on päivitetty vastaamaan tämänhetkistä maailmaa ja toimintaympäristön tarpeisiin.

Täällä Etelä-Suomessa on kuitenkin hyvä muistaa, että resurssimme eivät ole rajattomat ja se tulee näkymään kovana kilpailuna rahoista myös jatkossa.

(Antti Taronen:)

Liitot rahoittaa hankkeita, joissa myös elinkeinoelämän mukana olo on erittäin tärkeässä roolissa. Tyypillisesti myös maakuntien liittojen rahoittamissa hankkeissa haetaan elinkeinoelämän vaikuttavuutta.

(Tiina Huotari:)

Eli usein myös liittojen hankkeeseen kutsutaan mukaan yrityksiä tai yritysverkostoja. Mukaan siihen kehittämistyöhön. Tämä koskee oikeastaan kaikkia ohjelman teemoja. Yhteiskehittäminen on aluekehittämisen perusperiaate.

(Antti Taronen:)

Ja tietysti maakuntaohjelmat ovat jatkossakin keskeisiä tämän rahoituksen ohjaamisessa.

(Tiina Huotari:)

Ja älykkään erikoistumisen strategiat.

(Antti Taronen:)

Tietysti myös ne.

(Tiina Huotari:)

Tämä oli Kohti uutta kautta -podcast. Kiitos kun olitte kuulolla ja kiitokset myös vieraille.

(Valtteri Karhu:)

Kiitos Tiina.

(Antti Taronen:)

Kiitoksia, kiitoksia...